

softconsulting

Autor: Lejla Softić, dipl.oec.¹

Kako efikasno koristiti podatke za finansijsko upravljanje?

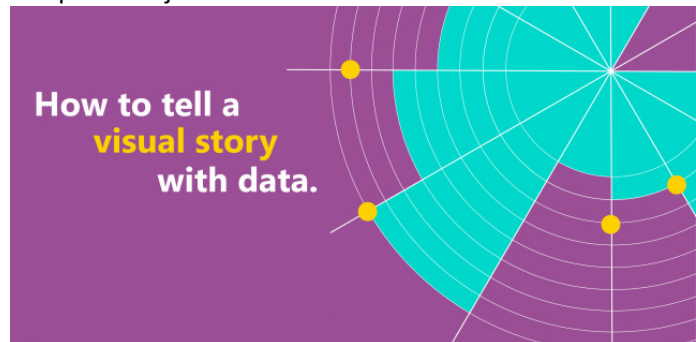
„Hiljade zvukova, buke i oluje se nalazilo u meni dok ih nisam iskomponovao na papiru. “

- Ludwig van Beethoven

Velike količine podataka tzv. Big Data i baze podataka su neophodne poslovnim organizacijama i finansijskim menadžerima, ukoliko se finansijsko odlučivanje zasniva na mjerljivim pokazateljima. Brojni su primjeri u praksi kada „suhi“ podaci za donosiocima odluka više predstavljaju opterećenje, a manje im koriste kao pomoć pri donošenju konkretne (finansijske) odluke. Zato je od posebnog značaja da se prikupljeni podaci ne samo adekvatno pohrane, nego i vizualno prezentiraju (npr. u odgovarajuće izvještaje) na način da se omogući „lako“ prepoznavanje suštine problema odnosno pravovremeno donošenje adekvatne odluke finansijskog menadžera.

Finansijski pokazatelji² (ili **pokazatelji analize finansijskih izvještaja**) su racionalni brojevi, odnosi dviju ili više ekonomskih veličina pri čijim se izračunima u pravilu jedna ekonomska veličina dijeli s drugom. Formiraju se i računaju radi sinteze i jednostavnijeg pregleda informacija o poslovanju kompanija. Temelj za izračun finansijskih pokazatelja su informacije u finansijskim izvještajima kompanija i, za neke pokazatelje, cijene dionica kompanija na tržištima kapitala, ukoliko se dionicama kompanija trguje na nekome od tržišta kapitala.

Finansijski izvještaji³ (ili **finansijski report**) je formalni pregled finansijskih aktivnosti nekog pravnog ili fizičkog lica i drugog obaveznika finansijskog izvještavanja na kraju poslovnog perioda (poslovne godine). Pored osnovnih izvještaja, uprava pravnog lica podnosi i druge izvještaje, finansijske i nefinansijske prirode, kao što su: izvršenje plana poslovanja, bilješke i objašnjenja pojedinih stavki izvještaja, poslovne politike koje su primijenjene u poslovanju i slično.

Efikasno korištenje podataka za finansijsko odlučivanje znači da su baze podataka automatizirane, a finansijski izvještaji kreirani u skladu sa poslovnim potrebama ne samo strateškog i finansijskog menadžmenta, nego i svih razina upravljanja na kojima se donose odgovarajuće (finansijske) odluke.

Finansijski i drugi podaci koji nisu strukturirani na „upotrebljiv“ i siguran način mogu predstavljati za poslovnu organizaciju **potencijalni rizik** (npr. zloupotreba osobnih ili finansijskih podataka kupaca) i zato se o ovom aspektu upravljanja podacima i korištenja podataka za finansijsko upravljanje treba obratiti posebna pažnja u poslovnoj organizaciji.

1 SoftConsulting s.p. Tuzla, Trg slobode 16 (BIT Centar), 750000 Tuzla, e-mail: lejla.softic@savjetnik.ba

Izvor za slike: <http://vjetrenjaca.org/otvoreni-podaci/sveeuropska-baza-otvoreni-podaci/>;

http://mscorpmedia.azureedge.net/mscorpmedia/2014/12/15411_infographics_1208_640x319_r2t1_ng-09-640x318.png

2 Izvor: https://hr.wikipedia.org/wiki/Finansijski_pokazatelji

3 Izvor: https://bs.wikipedia.org/wiki/Finansijski_izvje%C5%A1taj

Kada znamo da su finansijski podaci, pokazatelji i izvještaji od posebnog značaja za finansijsko upravljanje poslovanjem, potrebno je razmotriti i načine prezentiranja upotrebe finansijskih podataka za finansijsko odlučivanje.

[Informacijsko doba](#) promijenilo je načine na koje komuniciramo, razmišljamo i razmjenjujemo informacije. Pojava infografike kao jednog od alata za vizualizaciju podataka, stoga je u samo jedan od niza različitih (digitalnih) formata koji se mogu koristiti i za potrebe efikasne upotrebe podataka za finansijsko upravljanje. **Infografika je vizualni prikaz informacija, podataka i znanja**, koji se koristi kada se informacije žele objasniti brzo i jednostavno. Svrha vizualizacije je ispričati „priču“, gdje su grafički elementi, slike i tipografije postale važan dio u prenošenju poruke i vizualnom prikazu podataka.

[General Electric](#)s je jedan od primjera velikih tvrtki koja intenzivno koristi vizualizaciju podataka kako bi pružili bolji kontekst područja u kojem djeluje. Sve njihove vizualne priče mogu se pronaći na zasebnoj stranici [Data Visualization](#). Primjerice, njihova vizualizacija [Who's talking about breast cancer](#) primjer je grafike kao alata koji koristi i prikazuje veliki skup podatka (u ovom slučaju objava s Twittera) u realnom vremenu koje su automatski generirane korištenjem tehnologije. Interaktivnost je postignuta istraživanjem i dodavanjem anotacija kako bi se čitatelja usmjeravalo kroz nelineranu priču.

Najčešće procjene kazuju da oko **80% BI⁴ projekata nije označeno uspješnima**, a jedan od elemenata neuspjeha su loše prikazani/vizualizirani podaci, koji ponekad ne daju odgovore na poslovna pitanja. Pri izradi vizualizacije podataka važno je pripaziti na neke elemente, a najvažniji su: granularnost, veličina i razmjer, pozicija, kut i boja.

Svaki BI projekt mora imati i [vizualnog eksperta](#). Danas vrlo rijetko možete naći IT tvrtke koje puno brige vode o vizualizaciji podataka. Možete izgraditi savršeno skladište podataka, pročistiti sirove podatke i pripremiti ih bez ijednog propusta, napraviti slowly-changing dimenzije, integrirati podatke iz ERP baze 10 poduzeća, CRM baze i Google Analytics-a – no na kraju dana, ukoliko menadžment ne razumije informaciju prikazanu na izvještaju ili dashboardu – cijeli veliki DWH projekt je bio uzalud. Mnoge IT tvrtke ne shvaćaju **da je prava inteligencija unutar ljudskih bića, a ne unutar softvera** i stoga se projekti moraju prilagoditi ljudskim bićima i njihovoj percepciji. Vizualizacija podataka je ugrađena u ljudski DNA i **preko 70% receptora našega tijela je u očima**. Od podataka pa do izvještaja, ljudi uključeni u projekt su uglavnom jednostavno IT orijentirani i to je jedan od velikih problema BI danas. Bez ispravne vizualizacije i prezentacije podataka, korisnici će zapeti na golim podacima i trošiti će sate pokušavajući ih razumjeti; ili još gore, bit će im prezentirane loše vizualizacije koje navode na krive zaključke.

Vizualizacija podataka i naracija u digitalnom okruženju, jedan je od suvremenih alata za efikasno korištenje podataka za finansijsko upravljanje. Sve više se za efikasno korištenje podataka za finansijsko upravljanje koristi tzv. **data storytelling** metoda i to na način da se nakon analize podataka (i izračuna finansijskih pokazatelja) kreiraju automatizirani izvještaji kao prikaz niza analiza povezanih u smislenu cjelinu. Korištenjem infografike i drugih vizualnih alata komunikacije ovom metodom se ogromne količine podataka, koje su dobijene analizom podataka, prikažu i učine zanimljivim i korisnim donosiocima odluka, ali na način da se "ispriča priča" zasnovana na podacima. Korištenjem naizgled raznorodnih oblasti (informatika, statistika, baze podataka, grafički dizajn, suvremeni mediji i novi oblici pripovedanja - blog) s ciljem da se integrišu u jednu cjelinu, data storytelling tehnikama čitanja i analize različitih vrsta podataka, pronalaženja podataka, a zatim njihovim prikazivanjem u formi grafikona, mapa, tehničkih crteža, ili pak video-radova, interaktivnih dokumentaraca ili suvremenih interaktivnih uradaka prezentiraju se finansijski podaci primjenom digitalnih medija.